

ČAS

HÁDANKA

Nemá křídla, ale letí,
nemá nohy, ale běží.
Na vysoké hradní věži
hodiny ho přísně střeží.

- 1. Uhádneš, o čem se v hádance mluví?
- 2. Podtrhni slova, která se v hádance rýmují.

Vymysli a napiš rým ke slovu **letí**:

- 3. Napiš, kdy ti čas rychle utíká a kdy se vleče.

Čas mi letí, když

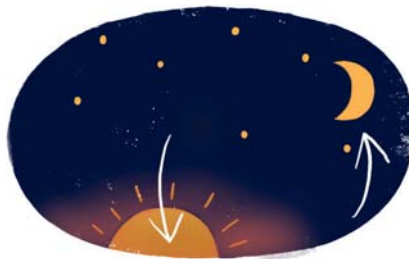
Čas se mi vleče, když

- 4. Co znamená **mít volný čas**? Nakresli, co rád(a) děláš ve svém volném čase.

HÁDANKA

Sestra černá, bratr bílý,
každý vládne světu chvíli.

- 1. Zakroužkuj slova, která jsou řešením hádanky.

den

snídaně

slunce

noc

oběd

večeře

hodina

- 2. Řešením hádanky jsou dvě slova opačného významu.
Napiš slova opačného významu k dalším slovům:

rychle starý světlo

- 3. přečti si přísloví a vyber z nabídky, co asi znamená.

Petr Kukul

ZNÁŠ PŘÍSLOVÍ?

Přísloví *Nechval dne před večerem* znamená:

- a. že se nemáme radovat předčasně;
- b. že nemáme nic slibovat;
- c. že máme chodit brzy spát.

Říkejme si přísloví

1. Zkuste společně vymýšlet další hádanky.
2. Vymýšlej další slova opačného významu (antonyma).
3. Co znamená přísloví *Čas všechny rány zahojí*? Znáš další přísloví? Řekni je spolužákům.

HÁDANKA

Nohy nemají, a přece jdou.

- 1. Napiš řešení hádanky:

Vítězslav Nezval

HODINKY

Některé věci mají víčko. Když se otevře,
věci jsou živé. Tak třeba hodinky.

Uvnitř to tiká a kolečka jdou zoubek za
zoubkem. Nahoře je ocelový zobáček.

Když jej nadzvednu a přidržím,

v hodinách to hrkne a zastaví se. Musíme je natáhnout. Ale už
jsou polámané. A nikdo neví proč. Jen hodinář to ví. Rozloží
hodinky na deset kusů. Nikdo jiný to nedovede. Až budu veliký,
stanu se hodinářem.

Věci, květiny, zvířátka a lidé pro děti, upraveno

- 2. Jak se tento text jmenuje?
- 3. Jaký jiný název by mohl mít?
- 4. Zahraj si na opraváře slov. Vylušti přesmyčky a napiš název povolání:

VÁŘKO

CHAŘKU

KAŘKALÉ

SIČHA

Samuil Maršak

MYŠKY

Povídala myška myšce:

„Pořád běhám, chodím

a moc by mě zajímalo,

kolik je už hodin.

Možná čtyři,

možná pět.

Musím se to dozvědět.“

Druhá řekla:

„Tak pojd' sem,

na budík si vylezem.“

Vyšplhaly po budíčku,

zatáhly ho za ručičku.

Z budíku se ozval řev,

jako když v něm bydlí lev.

Myšky hrůzou oněměly.

Šup –

a byly pod postelí.

Říkej si se mnou

••• 1. Odpověz.

Kolik myšek mluví v básni?

Zatahaly budík za ručičku, nebo za nožičku?

Dozvěděly se myšky, kolik je hodin?

Ozval se z budíku lev, nebo řev?

Myšky se schovaly pod stůl, nebo pod postel?

LIDOVÁ RČENÍ

Chodí spát se slepicemi.

Ranní ptáče dál doskáče.

••• 1. Vysvětli, co znamenají tato rčení.

••• 2. Napiš k následujícím básním písmena podle toho, zda se jejich děj odehrává ráno (R), v poledne (P), nebo večer (V).

Běží Pepík podle plotu
v dlouhé noční košili.
Křičí, zda už děti leží,
neboť na kostelní věži
právě osmou zvonili.

anglická lidová, J. Brukner: Klíč od království

Vlaštovička lítá,
povídá, že svítá,
svítá svítáníčko,
vstaň, má Anduličko!

česká lidová, Zlatá brána

Jdou tři slípky k obědu:

První kráčí vepředu,

ta druhá je prostřední

a ta třetí poslední.

*německá lidová, J. Brukner:
Klíč od království*

••• 3. Dokresli na kostelní hodiny ručičky tak, aby ukazovaly čas podle první básně.

••• 4. Podtrhni ve třetí básni stejnými barvami vždy dvě slova, která se rýmují.

1. V kolik hodin asi chodí spát slepice? V kolik hodin se probouzejí ptáci? V kolik hodin vstáváš, když jdeš do školy, a v kolik o víkendu?
2. Vzpomeň si na hodiny prvouky – jak se jmenují další části dne?
3. Kolik hodin asi bylo ve třetí básni?
4. Hledej rýmy i v ostatních básních.

SEDM DNÍ DO TÝDNE

Dobrý den, pane Pondělíček,

jakpak se má pan Úterek?

Ale dobře, pane Středa,

povídal mladý pán Čtvrtek,

že prý v pátek

půjde pan Sobota

navštívit pana Nedělu.

pan Neděla

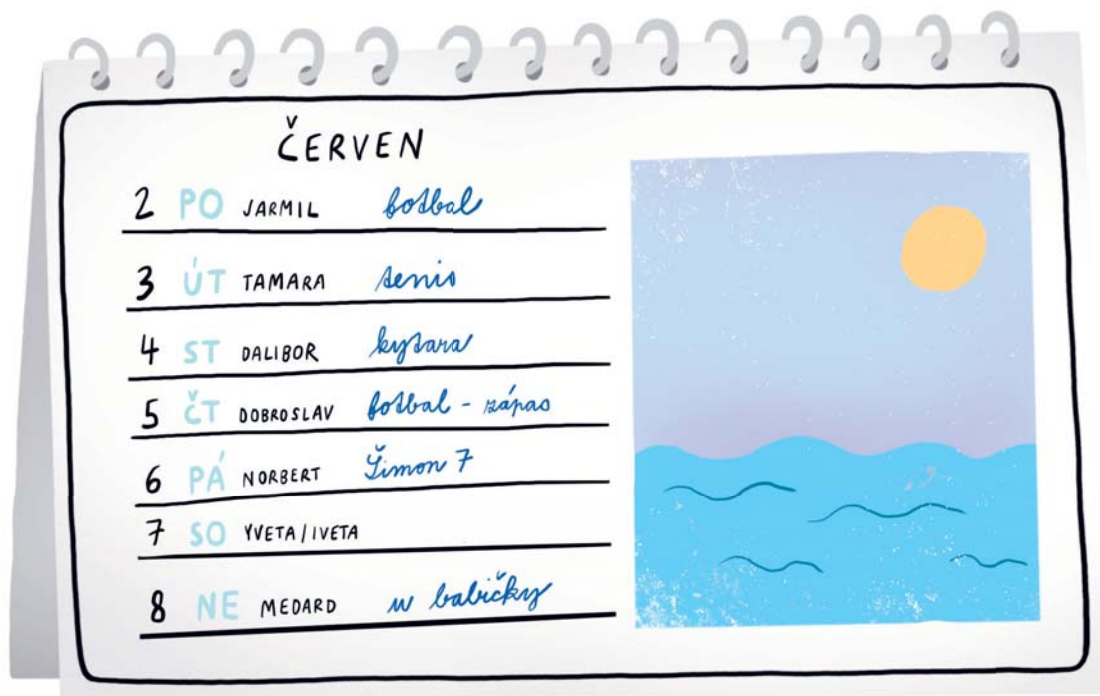
německá i francouzská lidová, J. Brukner: Klíč od království

- 1. Dopiš do tabulky jména pánů, kteří se vyskytují v básni, a názvy dnů, podle kterých se jmenují. Pokud v básni chybí jméno, vymysli ho.

<i>pan Pondělíček</i>	
	<i>úterý</i>
<i>pan</i>	<i>pátek</i>
<i>pan Neděla</i>	

- 2. Jak asi vypadá pan Neděla? Co rád dělá nebo nedělá? Nakresli ho do rámečku vedle básně.

- 1. Doplň do textu dny v týdnu podle Matyho programu.

MATYHO PROGRAM

Babička: Ahoj Maty! Jak vám ve dopadl ten fotbalový zápas?

Maty: Skvěle! Vyhráli jsme 5:3! Zato v na hodině kytary se mi moc nedařilo.

Babička: Jak to? Málo jsi cvičil?

Maty: To ne. Ale v jsem si na tenise namohl ruku.

Babička: To mě mrzí. Tak já ti aspoň v uvařím něco dobrého, aby sis spravil náladu.

Maty: Prima! Ale náladu jsem si spravil hned v na Šimonově oslavě narozenin. Byla tam velká legrace!

- 1. Sad v následující básni představuje rok a stromy jsou roční období. Dokážeš rozluštit, co představují další části básně? Na řádky ke slovům dopiš řešení.

Petr Kukul

ROK

Na čtyřech stromech v jednom sadě
je dvanáct hnízd. Jsou pěkně v řadě.

Na každém stromě tři – to stačí.

Od rána tu zní hlásky ptačí.

Ptáčkové jsou v tom hnízdě čtyři,
jako ti slavní mušketýři.

A každý malý mušketýrek
má na ocásku sedm pírek.

sad – *rok*

stromy – *roční období*

hnízda –

ptáčci –

pírka –

PRANOSTIKY

Únor bílý, pole sílí.

Březen – za kamna vlezem.

Co červenec neupeče, to srpnu už neuteče.

Po teplém září zle se říjen tváří.

- 2. Napiš k pranostice správné roční období.

1. Vzpomeň si na hodiny prvouky – jak se jmenují roční období, měsíce a dny v týdnu? Víš, kdo jsou ti slavní mušketýři, o kterých se v básni mluví?
2. Vyvoďte, co je pranostika. O čem se v pranostikách mluví? Pokuste se definici pranostiky společně napsat. Které další pranostiky žáci znají?

O DVANÁCTI MĚSÍČKÁCH

Byla jedna matka a ta měla dvě dcery, jednu vlastní – Holenu – a druhou nevlastní – Marušku. Holenu velice milovala, ale na Marušku se ani podívat nemohla, protože byla krásnější než její Holena.

„Když přijdou chlapci na námluvy, bude se jim líbit Maruša a nebudou chtít Holenu,“ říkala si macecha a dnem i nocí přemýšlela, jak se ubohé Marušky zbavit.

Jednoho dne uprostřed ledna rozkázala Holena Marušce: „Marušo, dones mi z lesa kytici fialek, chci je nosit za pasem!“ „Ale sestřičko, kdo to kdy slyšel, aby pod sněhem rostly fialky?“ pravila ubohá dívka. „Ty kůže líná, přestaň odmlouvat a běž!“ okřikla ji macecha. „A jestli ty fialky nenajdeš, už se nevracej!“

Maruška hořce plakala, ale poslechnout musela. Brodila se sněhem, hlad ji mořil a zima jí třásla. Vtom zahlédla světlo. Šla za tou září, až spatřila veliký oheň. Okolo něj sedělo dvanáct mužů. Bylo to dvanáct měsíců. Nejstarší z nich – Leden – měl vlasy i vousy bílé jako sníh a v ruce držel kyj.

Maruška se nejprve bála, ale pak se osmělila, přistoupila blíže a poprosila: „Dobří lidé, nechte mě prosím ohřát se u ohně, zimou se třesu.“ Leden kývnul hlavou a zeptal se děvčete: „Proč jsi sem přišla, co tu hledáš?“ „Jdu na fialky,“ odpověděla Maruška. „Není čas chodit na fialky, vždyť je sníh!“ řekl Leden. „Však já vím, ale sestra Holena a macecha mi to přikázaly. Bez fialek se nesmím vrátit.“

Tu Leden vstal a popošel k nejmladšímu měsíci, dal mu kyj a pravil: „Bratře Březne, posad' se na mé místo!“ Březen usedl a máchl kyjem nad ohněm. Plameny vysoko vyšlehly, sníh začal tát, stromky pučely, travička se zazelenala a bylo jaro. V trávě rozkvétaly fialky, Maruška je radostně trhala, až jich měla velikou kytici. Potom měsíčkům pěkně poděkovala a pospíchala domů. Holena s macechou se divily, když Maruška fialky přinesla. „Kde jsi je natrhala?“ ptala se Holena. „Hluboko v lese. Kvetly tam pod keříčky,“ odpověděla Maruška.

Podle Boženy Němcové

••• 1. Napiš, jak se jmenují dcery z pohádky:

nevlastní dcera:

vlastní dcera:

••• 1. Dovyprávěj pohádku podle obrázkové osnovy.

1. Prohlédni si první ilustraci a rozhodni, které měsíce jsou na ní zobrazeny.
Diskuse: Povídejte si, jaká byla macecha, jaká byla Holena, jakou povahu měla Maruška.
Jak se cítí jednotlivé postavy na posledním obrázku?